

Консервативність та динамічність принципів обліку в умовах застосування комп'ютерно-комунікаційної техніки

Муравський В.В., к. е. н., Тернопільський національний економічний університет

На перше місце серед ресурсних компонентів економічно-соціальних процесів ставляться інформація та знання. Наступним еволюційним етапом розвитку суспільних відносин є перехід до суспільства оптимізації, характерною рисою якого є розробка точних методів визначення потреб людей, економічних суб'єктів, країн та суспільства в цілому. Оптимізація економічних процесів має відбуватися на основі опрацювання обліково-контрольної інформації, отриманої з використанням технологій комунікації людей. Комунікативність та інформаційна мобільність окремих осіб, підприємств та держав є чинником сталого економічного розвитку та повного й своєчасного забезпечення соціальних потреб суспільства.

Застосування інформаційно-комунікаційних технологій призводить до певних трансформацій в теорії, методологію та організації обліку й контролю на підприємстві. Зокрема, значного впливу зазнають принципи обліку, які виступають фундаментом облікової теорії.

Принцип є основним вихідним положенням, правилом будь-якої теорії, ідеології, переконань, правил поведінки чи діяльності. Принципи обліку лежать в основі розробки конкретних обліково-контрольних процедур, закріплених в нормативних актах. Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996 від 16.07.1999 р. визначено десять загальновідомих принципів обліку: обачності, повного висвітлення, автономності, послідовності, безперервності, нарахування та відповідності доходів і витрат, превалювання сутності над формою, історичної (фактичної) собівартості, періодичності, єдиного грошового вимірника.

Практичне визнання принципів залежить від того, наскільки вони відповідають критеріям доречності (інформація має зміст і принесе користь), об'єктивності (на інформацію не впливають власні думки працівників) й здійсненності (обробка інформації не спричиняє надмірних труднощів). Існування вимог до облікових принципів є внутрішнім механізмом захисту від тенденційних новацій, які можуть суттєво змінити теоретичні постулати обліку. Трансформація базових структур теорії бухгалтерського обліку є небажаною, оскільки може поставити під сумнів усі попередні напрацювання науковців в обліково-контрольній сфері, які ґрунтувалися на попередніх принципах.

Принципи обліку і контролю не можуть залишатися у стороні від узагальнення нового методологічного матеріалу, який поставляє практика та інші науки. Застосування комп'ютерно-комунікаційних технологій впливає перш за все на критерії, які висуваються до принципів обліку. Комп'ютерна техніка підсилює змістовність облікової інформації через зростання її повноти; зменшує вплив людського чинника на обліково-контрольні процеси, що забезпечує об'єктивність відображення господарських операцій; спрощує

обробку даних завдяки її автоматизації. Відбувається розширення предметного поля критеріїв доречності, об'єктивності й здійсненності, а з ними й запровадження новацій в принципах обліку. Принципи обліку збагачуються та конкретизуються внаслідок застосування їх у практичній діяльності та набуття досвіду людством. Мінімізація консервативності обліку прямо пропорційна змінам в економічно-соціальних процесах.

Отже, принципи обліку не ліквідовуються та не замінюються на інші, оптимізуються лише способи їх використання в конкретних економічних ситуаціях на підприємстві. Через трансформації в облікових принципах під впливом застосування інформаційно-комунікаційних технологій і проявляється дуальна єдність консерватизму та динамічності системи обліку.